

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM
KARAR****FİLİZ FREIFRAU VON THERMANN VE İNCİ SIEBER BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2019/33855
Karar Tarihi : 13/9/2022

Başkan : Kadir ÖZKAYA
Üyeler : M. Emin KUZ
Rıdvan GÜLEÇ
Basri BAĞCI
Kenan YAŞAR

Raportör : Ayhan KILIÇ

Başvurucular : 1. Filiz FREIFRAU VON THERMANN
2. İnci SIEBER

Başvurucular Vekili: Av. Erman PAZARBAŞI

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, emlak vergisine esas asgari ölçüde arsa ve arazi metrekaresi birim değerlerinin yüksek belirlenmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 26/9/2019 tarihinde yapılmıştır. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucu Filiz Freifrau Von Thermann ve İnci Sieber sırasıyla 1955 ve 1958 doğumlu olup Almanya Federal Cumhuriyeti'nin Münih şehrinde ikamet etmektedir.

6. Başvurucular, Balıkesir'in Burhaniye ilçesinde bulunan 244 ada 1, 2, 8, 9, 10, 25, 26 ve 32 parsel numaralı taşınmazların malikidir. Başvurucular anılan taşınmazlar üzerinde kamp işletmeciliği işiyle işgal etmektedir.

7. 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 1. ve 12. maddelerine göre Türkiye sınırları içinde bulunan binalar, arsalar, araziler bina ve arazi vergisine tabidir. Söz konusu Kanun'un 3. ve 13. maddeleri uyarınca bina ve arazi vergisi; bina ve arazinin maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa bina veya araziye malik gibi tasarruf edenler tarafından ödenir.

8. Anılan Kanun'un 11. ve 21. maddelerine göre bina ve arazi vergisi, ilgili belediye tarafından dört yılda bir defa olmak üzere takdir işlemlerinin yapıldığı yılı takip eden bütçe yılının ocak ve şubat aylarında *vergi değeri* esas alınarak yıllık olarak tarh olunur. Bu suretle tarh olunan vergiler, tarh edilen tarihte tahakkuk ettirilmiş sayılır. Yapılan tarh ve tahakkuku takip eden yıllarda vergi değeri üzerinden hesaplanan bina ve arazi vergisi, her bütçe yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk ettirilmiş sayılır.

9. 1319 sayılı Kanun'un 29. maddesi uyarınca arsa ve arazilerin vergi değeri 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun asgari ölçüde birim değer tespitine ilişkin hükümlerine göre takdir komisyonlarınca "*arsalar için her mahalle ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazide her köy için cadde, sokak veya değer bakımından farklı bölgeler (turistik bölgelerdeki cadde, sokak veya değer bakımından farklı olanlar ilgili valilerce tespit edilecek pafta, ada veya parseller), arazide her il veya ilçe için arazinin cinsi (karaç, taban, sulak) itibarıyla takdir olunan birim değerlere göre*" belirlenmektedir. Binaların vergi değeri ise bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile arsanın değeri esas alınarak hesaplanmaktadır. Vergi değeri, dört yılda bir yeniden takdir edilmekte ve takip eden üç yıl için ise bir önceki yıl vergi değerinin 213 sayılı Kanun hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle bulunmaktadır.

10. Başvurucular söz konusu taşınmazların maliki olması sebebiyle Burhaniye Belediyesinde (Belediye) emlak vergisi mükellefidir. Başvurucuların taşınmazlarının emlak vergisine esas metrekare birim değeri 2017 yılında 393,54 TL'dir.

11. Takdir Komisyonu 2017 yılı genel takdir döneminde başvurucuların taşınmazlarının bulunduğu mahal yönünden 2018 yılı için asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerini 780 TL olarak tespit etmiştir.

12. Başvurucular, Takdir Komisyonu kararının iptali istemiyle 28/7/2017 tarihinde Balıkesir Vergi Mahkemesinde (Vergi Mahkemesi) dava açmıştır. Dava dilekçesinde başvurucular, Takdir Komisyonunun belirlediği 780 TL asgari ölçüde metrekare birim değerinin gerçeği yansıtmadığını ve yüksek olduğunu belirtmiştir. Dilekçede; taşınmazlarının konut yapımına izin verilmeyen nitelikte olduğunu, buna rağmen çevresindeki çok değerli ve müşteri çekmekte sıkıntı yaşamayan villalarla aynı kefede değerlendirilmesinin adil olmadığını ifade etmiştir. Takdir Komisyonunun belirlediği değer esas alındığında aşırı vergi yüküne maruz kaldıklarını dilekçede ileri süren başvurucular ayrıca bu durumun kendilerini arsayı satmaya zorladığını ve mülkiyet hakkını ihlal ettiğini belirtmiştir.

13. Vergi Mahkemesi 4/8/2017 tarihinde, davanın usulüne uygun olarak açılmaması sebebiyle dava dilekçesinin reddine karar vermiştir. Başvurucular 14/9/2017 tarihinde dava dilekçesini yenilemiştir. Yenilenen dilekçede, önceki dilekçede ileri sürdükleri iddialara ek olarak Takdir Komisyonu kararının Takdir Komisyonunca taşınmazlarının kendine özgü durumunun dikkate alınmaması sebebiyle Anayasa'ya aykırı olduğunu belirtmiş; Takdir Komisyonu kararının dayanağını teşkil eden kuralların iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasını talep etmiştir.

14. Yargulama devam ederken 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. madde yürürlüğe girmiştir. Anılan maddeye göre takdir komisyonlarınca 2017 yılı genel takdir döneminde 2018 yılı için takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin 2017 yılı için uygulanan birim değerlerinin %50'sinden fazlasını aşması durumunda 2018 yılına ilişkin bina ve arazi vergi değerlerinin hesabında 2017 yılı için uygulanan asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin %50 fazlasının esas alınması öngörülmüştür.

15. Vergi Mahkemesi 20/3/2018 tarihinde konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermiştir. Kararın gerekçesinde özetle şunlar ifade edilmiştir:

i. 1319 sayılı Kanun'un 29. maddesine göre vergi değeri takdir komisyonlarınca takdir olunan birim değerlere göre hesaplanmaktadır. Ancak 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. maddeyle, 2018 ve takip eden 2019, 2020, 2021 yılları için uygulanmak üzere farklı bir usul öngörülmüştür. Buna göre takdir komisyonlarınca 2017 yılı genel takdir döneminde 2018 yılı için takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin 2017 yılı için uygulanan birim değerlerinin %50'sinden fazlasını aşması durumunda vergi değerlerinin hesabında artık anılan takdir komisyonu kararı uygulanmayacak, 2017 yılı için uygulanan asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin %50 fazlası esas alınacaktır. Bu durumda Takdir Komisyonunca 2018 yılı için takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerleri kanunen hükümsüz hâle gelmiştir.

ii. Olayda taşınmazların bulunduğu yere ilişkin olarak Takdir Komisyonunca 2018 yılı için 780 TL birim değeri takdir edilmiştir. Taşınmaz için 2017 yılında uygulanan birim değeri ise 393,54 TL'dir. Bu itibarla 2018 yılı için takdir edilen birim değerinin 2017 yılında uygulanan birim değerinin %50'sinden fazlasını aştığı görülmüştür. Bu durumda 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. madde uyarınca, Takdir Komisyonunca takdir edilen değerlerin yerine kanun hükmü gereğince belirlenen değerlerin uygulanacak olması karşısında konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

iii. Ayrıca emlak vergisine esas birim değerinin 7061 sayılı Kanun hükmü ile belirlenmesi sebebiyle artık bu husustaki hukuka aykırılık iddialarının Anayasa Mahkemesi nezdinde ileri sürülmesi gerekmektedir.

16. İzmir Bölge İdare Mahkemesi 3. Vergi Dava Dairesi (Bölge İdare Mahkemesi) 13/7/2018 tarihinde Vergi Mahkemesinin kararını kaldırmış ve işin esası hakkında karar verilmek üzere dava dosyasının Vergi Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın gerekçesinde, 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. maddede 2018 yılına ilişkin asgari ölçüde metrekare birim değerlerini belirleyen takdir komisyonu kararlarında değişiklik yapılmasını öngören herhangi bir hüküm bulunmadığı ve bu maddenin görülmekte olan davalara ilişkin olarak da bir düzenleme içermediği belirtilmiştir. Kararda, 26/12/2017 tarihli ve 30282 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 72 Seri Numaralı Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde (72 Seri Numaralı Genel Tebliğ) takdir komisyonlarınca 2018 yılı için takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim

değerlerine karşı açılan davalar neticesinde de 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. maddedeki esaslar doğrultusunda hareket edileceğinin hükmüne bağlandığı vurgulanmıştır. Kararda sonuç olarak takdir komisyonu kararlarının hukukiliğinin denetlenmesi gerekirken anılan madde hükmünün takdir komisyonu kararlarında değişiklik yaptığı kabul edilerek işin esasına ilişkin bir irdeleme ve inceleme yapılmamasının hukuka uygun olmadığı belirtilmiştir.

17. Bölge İdare Mahkemesinin *kaldırma* kararı üzerine yeniden yargılamaya başlayan Vergi Mahkemesi keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırmıştır. İki harita mühendisi ve bir inşaat mühendisinden oluşan bilirkişi heyeti tarafından hazırlanan 23/11/2018 havale tarihli raporda, taşınmazların değerini olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörler sıralanmıştır. Buna göre taşınmazların değerini olumlu yönde etkileyen faktörler turizm bölgesinde bulunup denize yakın olması, altyapı hizmetlerinin bulunması, düz bir konumda olup ulaşımının kolay olması; olumsuz faktörler ise gelişmişlik düzeyinin düşük olması, son on yılda değerini artıran bir gelişmenin yaşanmaması ve yakın konumda yer alan taşınmazlardaki yapılaşmanın istenen seviyeye ulaşmaması olarak sayılmıştır. Raporda, bu hususlar gözetilmek suretiyle taşınmazların metrekare piyasa rayiç değeri 600 TL şeklinde belirlenmiştir.

18. Vergi Mahkemesi 7/2/2019 tarihinde bilirkişi raporunu esas alarak Takdir Komisyonu kararının başvuruçuların taşınmazına ilişkin kısmını iptal etmiştir. Kararın gerekçesinde; bilirkişi raporundaki tespitlerin makul bulunduğu belirtildikten sonra yakın yerlerdeki taşınmazların metrekare birim değerlerine de yer verilerek bilirkişi heyeti tarafından takdir edilen değer 600 TL olması sebebiyle 780 TL olarak yapılan takdirde hukuka uygunluk bulunmadığı ifade edilmiştir.

19. Taraflar, bu karara karşı istinaf yoluna başvurmuştur. İstinaf dilekçesinde başvuruçular, Belediyeye ait taşınmazları kamp işletmeciliğinde kullanılmak üzere metrekaresi 3 TL'den kiraya verdiğini, bilirkişinin belirlediği tutara göre hesaplama yapıldığında metrekare başı ödedikleri emlak vergisinin ise 2,4 TL olduğunu vurgulamış; Belediyeye ait taşınmazlardan Belediyenin elde ettiği kira bedeline yakın bir miktarda emlak vergisi ödemekle yükümlendirilmelerinin takdir edilen emlak vergisine esas birim değer hakkanıyetsiz olduğunu gösterdiğini belirtmişlerdir. İstinaf dilekçesinde, tahsil edilen emlak vergisinin deniz kıyısına bitişik 250 villanın emlak vergisine eşit olduğunu iddia etmiş; kamp işletmeciliğinden elde ettikleri gelirin de turistik otellere göre çok daha az olduğuna işaret etmişlerdir. Taşınmazların değerini farklılaştıran unsurların dikkate alınmadığını ileri süren başvuruçular, ilk derece mahkemesinin Anayasa'ya aykırılık iddialarına cevap vermediğinden yakınmıştır. Başvuruçular istinaf dilekçesinde ayrıca takdir edilen tutarın mali güce göre vergilendirme ilkesine uygun olmadığı gibi ölçülülük ilkesini de ihlal ettiğini savunmuş, taşınmazları üzerindeki işletmenin ekolojik bir işletme olmasının dikkate alınmamasının da Anayasa'nın 56. maddesine aykırı olduğunu öne sürmüştür.

20. Bölge İdare Mahkemesi 28/6/2019 tarihinde başvuruçuların istinaf istemini incelenmeksizin reddetmiş, Belediyenin istinaf istemini ise kısmen kabul ederek Vergi Mahkemesi kararının Takdir Komisyonu kararının 600 TL metrekare birim değerine tekabül eden kısmı yönünden davayı reddetmiştir. Kararın gerekçesinde, başvuruçuların istinaf istemi yönünden maddi hata bulunmadığı sürece ilk derece yargı merciinden lehe olarak verilmiş iptal kararına karşı istinaf yoluna başvurulmasının aleyhe bozma yasağına ters düşeceği, bu nedenle başvuruçuların istinaf başvurusunun incelenmesinin mümkün olmadığı belirtilmiştir. Kararda, Belediyenin istinaf istemi yönünden ise Vergi Mahkemesince Takdir Komisyonu

kararının 600 TL'yi aşan kısmının (180 TL'ye isabet eden bölümünün) hukuka aykırı olduğu tespit edildiğinden Takdir Komisyonu kararının tamamının iptal edilmesinin isabetli olmadığı belirtilmiştir. Nihai karar 11/9/2019 tarihinde başvuruculara tebliğ edilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

21. 1319 sayılı Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"Türkiye sınırları içinde bulunan binalar bu kanun hükümlerine göre Bina Vergisine tabidir."

22. 1319 sayılı Kanun'un 11. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bina vergisi, ilgili belediye tarafından;

a) Dört yılda bir defa olmak üzere takdir işlemlerinin yapıldığı yılı takip eden bütçe yılının Ocak ve Şubat aylarında,

...

29 uncu maddeye göre hesaplanan vergi değeri esas alınarak yıllık olarak tarh olunur. Bildirim posta ile gönderilmiş ise vergi, bildirim verme süresinin son gününü takip eden yedi gün içinde tarh olunur. Bu suretle tarh olunan vergiler, tarh edilen tarihte tahakkuk etmiş sayılır ve mükellefe bir yazı ile bildirilir.

Yapılan tarh ve tahakkuku takip eden yıllarda, 29 uncu maddeye göre tespit edilen vergi değeri üzerinden hesaplanan bina vergisi, her bütçe yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır.

..."

23. 1319 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Türkiye sınırları içinde bulunan arazi ve arsalar bu kanun hükümlerine göre Arazi Vergisine tabidir."

24. 1319 sayılı Kanun'un 21. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Arazi vergisi, ilgili belediye tarafından;

a) Dört yılda bir defa olmak üzere takdir işlemlerinin yapıldığı yılı takip eden yılın Ocak ve Şubat aylarında,

...

29 uncu maddeye göre hesaplanan vergi değeri esas alınarak yıllık olarak tarh olunur. Bildirim posta ile gönderilmiş ise vergi, bildirim verme süresinin son gününü takip eden yedi gün içinde tarh olunur. Bu suretle tarh olunan vergiler, tarh edilen tarihte tahakkuk etmiş sayılır ve mükellefe bir yazı ile bildirilir.

Yapılan tarh ve tahakkuku takip eden yıllarda, 29 uncu maddeye göre tespit edilen vergi değeri üzerinden hesaplanan arazi vergisi, her bütçe yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır.

..."

25. 1319 sayılı Kanun'un 29. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"Vergi değeri;

a) Arsa ve araziler için, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun asgari ölçüde birim değer tespitine ilişkin hükümlerine göre takdir komisyonlarınca arsalar için her mahalle ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazide her köy için cadde, sokak veya değer bakımından farklı bölgeler (turistik bölgelerdeki cadde, sokak veya değer bakımından farklı olanlar ilgili valilerce tespit edilecek pafta, ada veya parseller), arazide her il veya ilçe için arazinin cinsi (kıraç, taban, sulak) itibarıyla takdir olunan birim değerlere göre,

b) Binalar için, Maliye ve Bayındırlık ve İskan bakanlıklarınca müştereken tespit ve ilân edilecek bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile (a) bendinde belirtilen esaslara göre bulunacak arsa veya arsa payı değeri esas alınarak 31 inci madde uyarınca hazırlanmış bulunan yönetmelik hükümlerinden yararlanılmak suretiyle,

Hesaplanan bedeldir.

Vergi değeri, mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıldan itibaren her yıl, bir önceki yıl vergi değerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle bulunur. "

26. 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. madde şöyledir:

"Takdir komisyonlarınca 2017 yılında 2018 yılı için takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerleri, 2017 yılı için uygulanan birim değerlerinin %50'sinden fazlasını aşması durumunda, 2018 yılına ilişkin bina ve arazi vergi değerlerinin hesabında, 2017 yılı için uygulanan asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin %50 fazlası esas alınır. Takip eden 2019, 2020 ve 2021 yıllarında 29 uncu madde kapsamında bina ve arazi vergisi matrahları ile asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerleri bu şekilde belirlenen değerler üzerinden hesaplanır.

Emlak vergi değeri veya asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerleri esas alınarak uygulanan vergi, harç ve diğer mali yükümlülükler için de birinci fıkra hükümlerine göre belirlenen değerler dikkate alınarak uygulanır.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

27. 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. maddenin gerekçesi şöyledir:

"Madde ile, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa geçici madde eklemek suretiyle takdir komisyonlarınca 2018 yılı için takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin, 2017 yılında uygulanan birim değerlerin helirli bir yüzdesini geçmemesi sağlanmaktadır. Takip eden 2019, 2020 ve 2021 yıllarında da bina ve arazi vergi değerlerinin hesabında 2018 yılı için esas alınan birim değerleri üzerinden işlem yapılması amaçlanmaktadır."

28. 72 Seri Numaralı Genel Tebliğ'in 6. maddesi şöyledir:

"(1) Takdir komisyonlarınca 2018 yılı için takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerine karşı açılan davalar neticesinde, mahkemelerce takdir komisyonu kararlarıyla belirlenen metrekare birim değerlerin;

- a) İptal edilmesi sonucu takdir komisyonları tarafından yeni bir değer belirlenmesi,
- b) Kısmen iptal ve kısmen tasdik edilmesi,
- c) Tasdik edilmesi,

halleri sonucu oluşan bu değerler 2017 yılında uygulanan birim değerlerin %50'sinden fazlasını aşıyorsa, 2018 yılına ilişkin bina, arsa ve arazi vergi değerlerinin hesabında, 2017 yılında uygulanan asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin %50 fazlası esas alınarak emlak vergi değerleri ilgili belediyelerce bu Tebliğde açıklanan esaslar çerçevesinde hesaplanacaktır.

(2) Arsa veya arazinin herhangi bir sebeple takdir dışı kalması veya yeni cadde ve sokak oluşması gibi nedenlerle 2017 yılına ait birim değer bulunmaması halinde bu arsa ve araziler için 2018 yılına ilişkin takdir komisyonlarınca belirlenen birim değerler esas alınacaktır.

(3) Emlak vergi değeri veya asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerleri esas alınarak uygulanan vergi, harç ve diğer mali yükümlülükler için de 1319 sayılı Kanunun geçici 23 üncü maddesine göre hesaplanan değerler esas alınacaktır."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

29. Anayasa Mahkemesinin 13/9/2022 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları ve Bakanlık Görüşü

30. Başvurucular;

i. İşletmelerinin sürdürülebilir ekolojik sistemi hedef edindiğini ve bu çerçevede projelendirilip ruhsatlandırıldığını belirtmiştir. Kamp işletmeciliği tesisinden elde edilen gelirin yıllık 100.000 TL ile 140.000 TL olduğunu iddia etmiştir. Takdir edilen metrekare birim değerinin yüksek miktarda emlak vergisinin yanında ödenmesi gereken gelir vergisi ve diğer bazı vergilerin de miktarını etkilediğini, bu şekilde toplam 680.000 TL vergi yüküyle karşılaştıklarını savunmuştur.

ii. İşletmenin mahvına yol açacak derecede yüksek vergi yüküyle karşılaşılmasına sebep olacak şekilde idareye takdir yetkisi tanıyan düzenlemelerin Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasını talep ettikleri hâlde derece mahkemelerince bunun ciddiye alınmamasından yakınmış, bunun adil yargılanma hakkını ihlal ettiğinden şikâyet etmiştir.

iii. Vergi Mahkemesince hükmedilen 600 TL'nin 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. maddedeki esaslara göre hesaplanan 590,31 TL'yi geçmesi sebebiyle bu durumun kanuna açıkça aykırı olduğunu, bu nedenle şekli manada kanunilik ilkesinin ihlal edildiğini ifade etmiştir. Öte yandan müdahalenin kanuni dayanağını oluşturan 1319 sayılı Kanun'un 18. ila 29. maddelerinin ve 213 sayılı Kanun'un mükerrer 49. maddesinin idarenin keyfi davranmasını önlemeye yönelik güvencelerin bulunmaması sebebiyle kanunilik koşulunu sağlamadığını değerlendirmiştir.

iv. AİHM'in bazı kararlarına atıfta bulunarak takdir edilen metrekare birim değerinin yol açtığı yüksek vergilendirmenin ölçülülük ilkesini zedelediğini belirtmiştir.

v. Vergilendirme politikasının taşınmazlarını kendi dünya görüşlerine uygun olarak kullanmalarına engel olması sebebiyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

vi. Beş yıldızlı oteller ile ekolojik esaslara göre faaliyette bulunan kamp işletmeleri arasında fark gözetilmemesinin eşitlik ilkesini ihlal ettiğini ifade etmiştir.

B. Değerlendirme

31. Anayasa'nın iddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak "*Mülkiyet hakkı*" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

32. Anayasa'nın "*Vergi ödevi*" kenar başlıklı 73. maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları şöyledir:

"Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır"

33. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucuların şikâyetinin özü, takdir edilen emlak vergisine esas asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin yüksek olmasıdır. Başvurucuların ödeyeceği emlak vergisinin miktarını etkileyeceği anlaşılan bu iddianın mülkiyet hakkı kapsamında incelenmesi uygun görülmüştür.

34. Başvurucular vergilendirme politikasının taşınmazlarını dünya görüşlerine uygun olarak kullanmalarına engel olması sebebiyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüş ise de takdir işleminin özel hayata saygı hakkına müdahale teşkil etmediği ilk bakışta anlaşılabilir nitelikte olduğundan bu iddianın incelenmesine gerek görülmemiştir. Öte yandan başvurucuların eşitlik ilkesinin ihlal edildiğine dair iddiasının ise kendilerine ayrımcılık yapılmasından ziyade matrahın takdirinde taşınmazların kullanım biçiminin dikkate alınmamasına ilişkin olduğu anlaşıldığından eşitlik ilkesine yönelik bir inceleme yapılması mümkün görülmemiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

35. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Mülkün ve Müdahalenin Varlığı ile Müdahalenin Türü

36. Somut olayda başvurucular 2018 yılı için emlak vergisine esas asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin tespitine ilişkin Takdir Komisyonu kararını dava konusu etmiştir. Takdir Komisyonu kararı bir tarh, tahakkuk veya tahsil işlemi olmasa da bu karara dayanılarak tarh işlemi tesis edileceği açıktır. Dolayısıyla henüz tarh işlemi tesis edilmese bile tarhiyata esas asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerinin tespiti de mülkiyet hakkına müdahale oluşturmaktadır.

37. Anayasa'nın 35. maddesi ile mülkiyet hakkına temas eden diğer hükümleri birlikte değerlendirildiğinde Anayasa'nın mülkiyet hakkına müdahaleyle ilgili üç kural ihtiva ettiği görülmektedir. Buna göre Anayasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin mülkiyet hakkına sahip olduğu belirtilmek suretiyle *mülkten barışçıl yararlanma hakkına* yer verilmiş; ikinci fıkrasında da *mülkten barışçıl yararlanma hakkına müdahalenin çerçevesi* belirlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında, genel olarak mülkiyet hakkının hangi koşullarda sınırlanabileceği belirlenerek aynı zamanda *mülkten yoksun bırakmanın şartlarının* genel çerçevesi de çizilmiştir. Maddenin son fıkrasında ise mülkiyet hakkının kullanımının toplum yararına aykırı olamayacağı kurala bağlanmak suretiyle devletin *mülkiyetin kullanımını kontrol etmesine ve düzenlemesine* imkân sağlanmıştır. Anayasa'nın diğer bazı maddelerinde de devlet tarafından mülkiyetin kontrolüne imkân tanıyan özel hükümlere yer verilmiştir. Ayrıca belirtmek gerekir ki mülkten yoksun bırakma ve mülkiyetin düzenlenmesi, mülkiyet hakkına müdahalenin özel biçimleridir (*Recep Tarhan ve Afife Tarhan*, B. No: 2014/1546, 2/2/2017, §§ 55-58).

38. Vergi ve benzeri yükümlülüklerin devletin mülklerin kullanımını düzenleme veya mülkiyetin kamu yararına kullanımını kontrol yetkisi kapsamında incelenmesi gerekir (*Arif Sarıgül*, B. No: 2013/8324, 23/2/2016, § 50; *Yapı ve Kredi Bankası Anonim Şirketi (2)*, § 39).

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

39. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

"*Temel hak ve hürriyetler, özlere dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.*"

40. Anayasa'nın 35. maddesinde mülkiyet hakkı sınırsız bir hak olarak düzenlenmemiş, bu hakkın kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlandırılabilmesi öngörülmüştür. Mülkiyet hakkına müdahalede bulunulurken temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen Anayasa'nın 13. maddesinin de gözetilmesinde bulundurulması gerekmektedir. Dolayısıyla mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin Anayasa'ya uygun olabilmesi için müdahalenin kanuna dayanması, kamu yararı amacı taşıması ve ayrıca ölçülülük ilkesi gözetilerek yapılması gerekmektedir (*Recep Tarhan ve Afife Tarhan*, § 62).

i. Kanunilik

41. Mülkiyet hakkına yönelik müdahalelerde ilk incelenmesi gereken ölçüt kanuna dayalı olma ölçütüdür. Bu ölçütün sağlanmadığı tespit edildiğinde diğer ölçütler bakımından inceleme yapılmaksızın mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna varılacaktır. Müdahalenin kanuna dayalı olması, müdahaleye ilişkin yeterince ulaşılabilir, belirli ve öngörülebilir kanun hükümlerinin bulunmasını gerektirmektedir (*Türkiye İş Bankası A.Ş.*, [GK], B. No: 2014/6192, 12/11/2014, § 44; *Ford Motor Company*, B. No: 2014/13518, 26/10/2017, § 49; *Necmiye Çiftçi ve diğerleri*, B. No: 2013/1301, 30/12/2014, § 55).

42. 1319 sayılı Kanun'un 29. maddesinde taşınmazların emlak vergisi değerinin tespitine ilişkin detaylı hükümlere yer verilmiştir. Anılan maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde vergi değerinin "*arsa ve araziler için, 213 sayılı Kanun'un asgari ölçüde birim değer tespitine ilişkin hükümlerine göre takdir komisyonlarınca arsalar için her mahalle ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazide her köy için cadde, sokak veya değer bakımından farklı bölgeler (turistik bölgelerdeki cadde, sokak veya değer bakımından farklı olanlar ilgili valilerce tespit edilecek pafta, ada veya parseller), arazide her il veya ilçe için arazinin cinsi (kıraç, taban, sulak) itibarıyla takdir olunan birim değerlere göre*" hesaplanacağı belirtilmiştir. Başvurucular, kendi taşınmazlarının özel kullanım durumlarının dikkate alınmamasını temin eden güvencelerin kuralda yer almadığını ileri sürmüşse de kuralın taşınmazın gerçek vergi değerinin tespitini sağlayan ve mülkiyet hakkı yönünden güvence teşkil eden kriterlere yeterli ölçüde yer verdiği değerlendirilmiştir. Başvurucuların şikâyet ettiği hususun kuralın metninden ziyade uygulanmasıyla ilgili olduğu anlaşılmıştır.

43. Başvurucular ayrıca Vergi Mahkemesince hükmedilen 600 TL'nin 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. maddedeki esaslara göre hesaplanan 590,31 TL'yi geçmesinin kanuna açıkça aykırı olduğunu, bu nedenle şekli manada kanunilik ilkesinin ihlal edildiğini ifade etmiştir.

44. Vergi Mahkemesi 20/3/2018 tarihli kararında, 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. maddesini dikkate alarak Takdir Komisyonu kararının hükümsüz hâle geldiğini değerlendirmiş (bkz. § 15) ancak Bölge İdare Mahkemesi 13/7/2018 tarihli kararıyla, 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. maddede 2018 yılına ilişkin asgari ölçüde metrekare birim değerlerini belirleyen Takdir Komisyonu kararlarında değişiklik yapılmasını öngören herhangi bir hükmün bulunmadığını ve görülmekte olan davalara ilişkin olarak da bir

düzenleme içermediğini belirterek Vergi Mahkemesi kararını kaldırmıştır. Bölge İdare Mahkemesi, 72 Seri Numaralı Genel Tebliğ'e vurgu yaparak Vergi Mahkemesince belirlenen vergi değerinin 2017 yılı için uygulanan birim değerlerinin %50'sinden fazlasını aşması durumunda vergilendirmede 2018 yılına ilişkin bina ve arazi vergi değerlerinin hesabında 2017 yılı için uygulanan asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin %50 fazlasının esas alınacağını hatırlatmıştır (bkz. § 16).

45. Somut olayda başvurucuların taşınmazlarının emlak vergisine esas metrekare birim değeri 2017 yılında 393,54 TL'dir. Başvurucuların belirttiğine göre 7061 sayılı Kanun'un 35. maddesiyle 1319 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. maddedeki esaslar uyarınca hesaplama yapıldığında emlak vergisine esas metrekare birim değeri 2018 yılı için 590,31 TL olmaktadır. Buna göre Vergi Mahkemesinin tespit ettiği tutar (600 TL) bu miktardan fazla olduğu için -72 Seri Numaralı Genel Tebliğ dikkate alındığında- emlak vergisi tahakkuku sırasında metrekare birim değeri 590,31 TL olarak hesaba katılacaktır.

46. Bu durumda mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin erişilebilir, belirli ve öngörülebilirlik ölçütlerini sağlayan bir kanuni dayanağı bulunduğu gibi kanun hükümlerine açık bir aykırılığın da olmadığı tespit edilmiştir.

ii. Meşru Amaç

47. Anayasa'nın 13. ve 35. maddeleri uyarınca mülkiyet hakkı ancak kamu yararı amacıyla sınırlanabilir. Kamu yararı kavramı, mülkiyet hakkının kamu yararının gerektirdiği durumlarda sınırlanması imkânı vermekle bir sınırlandırma amacı olmasının yanı sıra mülkiyet hakkının kamu yararı amacı dışında sınırlanamayacağını öngörerek ve bu anlamda bir sınırlama sınırı oluşturarak mülkiyet hakkını etkin bir şekilde korumaktadır (Nusrat Külah, B. No: 2013/6151, 21/4/2016, § 53). Emlak vergisinin amacı belediye hizmetleri için ihtiyaç duyulan finansmanı temin etmek olup bunun kamu yararı amacına dönük olduğu açıktır.

iii. Ölçülülük

(1) Genel İlkeler

48. Ölçülülük ilkesi *elverişlilik*, *gereklilik* ve *orantılılık* olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. *Elverişlilik* öngörülen müdahalenin ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, *gereklilik* ulaşılmak istenen amaç bakımından müdahalenin zorunlu olmasını yani aynı amaca daha hafif bir müdahale ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, *orantılılık* ise bireyin hakkına yapılan müdahale ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir (AYM, E.2011/111, K.2012/56, 11/4/2012; E.2014/176, K.2015/53, 27/5/2015; E.2016/13, K.2016/127, 22/6/2016, § 18; Mehmet Akdoğan ve diğerleri, B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 38).

49. Orantılılık ilkesi *gereği* kişilerin mülkiyet hakkının sınırlanması hâlinde elde edilmek istenen kamu yararı ile bireyin hakları arasında adil bir dengenin kurulması gerekmektedir. Bu adil denge, başvurucunun şahsi olarak aşırı bir yükü katlandığını tespit edilmesi durumunda bozulmuş olacaktır. Anayasa Mahkemesi, müdahalenin orantılılığını değerlendiren bir taraftan ulaşılmak istenen meşru amacın önemini diğer taraftan da müdahalenin niteliğini, başvurucunun ve kamu otoritelerinin davranışlarını gözönünde bulundurarak başvurucuya yüklenen külfeti dikkate alacaktır (Arif Güven, B. No: 2014/13966, 15/2/2017, §§ 58, 60; Osman Ukav, B. No: 2014/12501, 6/7/2017, § 71).

50. Anayasa'nın 35. maddesi usule ilişkin açık bir güvenceden söz etmemektedir. Bununla birlikte mülkiyet hakkının gerçek anlamda korunabilmesi bakımından bu madde, Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında da ifade edildiği üzere mülk sahibine müdahalenin kanun dışı veya keyfî ya da makul olmayan şekilde uygulandığına ilişkin savunma ve itirazlarını sorunlu makamlar önünde etkin bir biçimde ortaya koyabilme olanağının tanınması güvencesini kapsamaktadır (*Bekir Yazıcı* [GK], B. No: 2013/3044, 17/12/2015, § 71). Bu değerlendirme ise uygulanan sürecin bütününe bakılarak yapılmalıdır (*Züliye Öztürk*, B. No: 2014/1734, 14/9/2017, § 36).

(2) İlkelerin Olaya Uygulanması

51. Kişilerin sahip olduğu mülkün vergilendirilmesinin belediye hizmetleri için ihtiyaç duyulan finansmanın sağlanması amacına ulaşılması yönünden *elverişli ve gerekli* olduğu açıktır. Buna göre asıl tartışılması gereken husus müdahalenin *orantılılığıdır*.

52. Orantılılık yönünden ise öncelikle başvurucuların taşınmazları için takdir edilen emlak vergisine esas asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerine karşı iddia ve savunmalarını etkin bir biçimde ortaya koyabilme olanağının başvuruculara tanınıp tanınmadığı değerlendirilmelidir. Başvurucular, Takdir Komisyonu kararına karşı dava açmış; davanın reddine ilişkin karara karşı da istinaf yoluna başvurmuştur. Başvurucuların yargılama safhasında tüm iddia ve savunmalarını etkin bir biçimde ortaya koyabilme imkânına sahip olduğu anlaşılmıştır.

53. Bu bağlamda başvurucular; yargılama sürecinde, işletmelerinin sürdürülebilir ekolojik sistemi hedef edindiğini ve bu çerçevede projelendirilip ruhsatlandırıldığını belirtmiş ancak Takdir Komisyonunun ve bilirkişinin işletmenin bu özelliğini dikkate almadığını ileri sürmüştür. Başvurucular, kamp işletmeciliğinden elde edilen gelir düşük olduğu hâlde işletmelerinin deniz kıyısına bitişik ve yüksek gelir sağlanan villalara eşdeğer görülmesinden yakınmıştır. Başvurucular son olarak takdir edilen vergi değerinin işletmenin mahvına yol açacak derecede yüksek olduğunu iddia etmiştir.

54. Anayasa'nın 73. maddesinin birinci fıkrasında "*Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.*" denilmek suretiyle diğer ilkelerin yanı sıra verginin mükellefin mali gücüyle uyumlu olması zorunlu kılınmıştır. Mali güce göre vergilendirme aynı zamanda orantılılık ilkesinin de bir gereğidir. Kişinin sahip olduğu servetin mali gücün bir göstergesi olduğu açıktır. Dolayısıyla kişinin servetine dâhil olan taşınmazları üzerinden emlak vergisi alınması kural olarak mali güce göre vergilendirme ilkesine aykırılık teşkil etmez. Bununla birlikte taşınmazın değeriyle orantısız bir vergi yükünün ortaya çıkması mali güce göre vergilendirme ilkesini, dolayısıyla orantılılık ilkesini ihlal edebilir. Vergilendirilen servetin (taşınmazın) gerçek değerinin doğru bir biçimde tespit edilmemesi kişinin servetiyle orantısız vergi külfetiyle karşı karşıya kalmasına yol açabilir.

55. Emlak vergisine konu taşınmazın değerinin tespiti oldukça teknik ve uzmanlık gerektiren bir konudur. Bu nedenle taşınmazın değerinin tespitine yönelik şikâyetlerde Anayasa Mahkemesinin yetkisi son derece sınırlıdır. Bu konuda yetkili ve görevli derece mahkemeleri Anayasa Mahkemesine göre daha iyi bir konumdadır. Çok güçlü nedenler bulunmadıkça Anayasa Mahkemesinin derece mahkemelerinin vardığı sonuçlardan ayrılması bireysel başvurunun amacıyla bağdaşmaz.

56. Somut olayda Takdir Komisyonunca başvuru sahiplerinin taşınmazlarının emlak vergisine esas metrekare birim değeri 780 TL olarak belirlenmiştir. Takdir Komisyonunun kararında hangi hususların etkili olduğu bireysel başvuru dosyası kapsamında anlaşılabilir. Vergi Mahkemesince yapılan bilirkişi incelemesi sonucu bilirkişi heyetince düzenlenen raporda ise taşınmazların metrekare birim değerleri 600 TL olarak belirlenmiştir. Bilirkişi raporunda taşınmazların değerini olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörlerin dikkate alındığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda taşınmazların değerini olumlu yönde etkileyen faktörler olarak turizm bölgesinde bulunup denize yakın olması, altyapı hizmetlerinin bulunması ve düz bir konumda yer alıp ulaşımının kolay olması; olumsuz faktörler olarak ise gelişmişlik düzeyinin düşük olması, son on yılda değerini artıran bir gelişmenin yaşanmaması ve yakın konumda yer alan taşınmazlardaki yapılaşmanın istenen seviyeye ulaşmaması sayılmıştır. Vergi Mahkemesi de taşınmazlara yakın yerlerdeki taşınmazların metrekare birim değerlerine yer vererek rapordaki tespitlere itibar ettiğini belirtmiştir.

57. Başvuru sahiplerinin tüm yargılama boyunca ileri sürdüğü temel iddia taşınmazların değerinin tespitinde kullanım durumunun dikkate alınmamasıdır. Başvuru sahipleri, yargılama sırasında derece mahkemelerine sundukları dilekçelerinde kamp işletmeciliğinden elde edilen gelirin kıyı turizmüne göre bariz bir biçimde düşük olduğunu, buna bağlı olarak kamp işletmeciliğinde kullanılan taşınmazın değerinin de kıyı turizmünde kullanılanınkine nazaran daha az olduğunu ileri sürmüştür; bu iddianın dayanaklarını derece mahkemelerine sunmuştur. Başvuru sahiplerinin taşınmazın kullanım amacının ve gelirinin rayiç değerini etkileyebileceğine yönelik iddialarının ciddiyetten uzak olmadığı anlaşılmaktadır. Başvuru sahiplerinin taşınmazı daha farklı amaçlarla kullanmalarının önünde mevzuat yönünden bir engelin bulunup bulunmaması, diğer bir ifadeyle başvuru sahiplerinin -kendi beyanlarına göre daha düşük gelir getiren- kamp işletmeciliği dışındaki bir amaçla kullanmalarının mümkün olup olmadığı da önemli olmakla birlikte bu durum başvuru sahiplerinin iddiasının uyumsuzluğunun esasına etkili olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Bu sebeple başvuru sahiplerinin yeterli ölçüde temellendirdikleri anlaşılan bu iddiasının araştırılması ve karşılanması gerektiği değerlendirilmektedir.

58. Ancak Vergi Mahkemesince hükme esas alınan bilirkişi raporunda taşınmazın kullanım ve gelir durumunun rayiç değerini etkileyip etkilemediğine yönelik bir değerlendirme yapılmadığı gibi somut olayda bunun dikkate alındığı da anlaşılabilir. Vergi Mahkemesi kararında da söz konusu mesele değerlendirilmiş değildir. Mahkeme kararında başvuru sahiplerinin taşınmazlarına yakın olduğu belirtilen bazı taşınmazlar için takdir edilen asgari ölçüde metrekare birim değerlerine atıfta bulunulmuş ise de söz konusu taşınmazların kullanım durumuyla ilgili olarak herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Bu durumda hükme esas alınan bilirkişi raporunun taşınmazın emlak vergisine esas metrekare birim değerini doğru bir biçimde tespit ettiği sonucuna varılamamıştır.

59. Sonuç olarak başvuru sahiplerinin taşınmazlarının kamp işletmeciliği amacıyla kullanılıyor olmasının rayiç bedeli, dolayısıyla emlak vergisine esas asgari ölçüde metrekare birim değerini etkileyip etkilemediği hususunun açıklığa kavuşturulmadığı gözetildiğinde servetin vergilendirilmesi yoluyla mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin mali güce göre vergilendirme ilkesine uygun olmadığı, dolayısıyla orantılılık koşulunu sağlamadığı kanaatine varılmıştır.

60. Açıklanan gerçeklerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. Giderim Yönünden

61. Başvurucular, ihlalin tespiti ile yargılamanın yenilenmesine ve tazminata hükmedilmesi talebinde bulunmuştur.

62. Tespit edilen ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına ilişkin usul ve esaslar 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinde yer almaktadır.

63. Başvuruda tespit edilen mülkiyet hakkı ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen bireysel başvuruya özgü yeniden yargılama kurumunun özelliklerince ilişkin kapsamlı açıklamalar için bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve diğerleri (2)*, B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

64. Öte yandan ihlalin niteliğine göre yeniden yargılamanın yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından başvurucuların tazminat talebi kabul edilmemiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

C. Kararın bir örneğinin mülkiyet hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Balıkesir Vergi Mahkemesine (E.2018/419, K.2019/47) **GÖNDERİLMESİNE**,

D. Başvurucuların tazminat talebinin **REDDİNE**,

E. 364,60 TL harç ve 9.900 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 10.264,60 TL yargılama giderinin başvuruculara **MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE**,

F. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvurucuların Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal **FAİZ UYGULANMASINA**,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına **GÖNDERİLMESİNE** 13/9/2022 tarihinde **OYBİRLİĞİYLE** karar verildi.